

УДК 090.1:002.2(0.027)'15–17"Ельзевери:027.021(477-25)НБУВ

Олександра Недашківська,

аспірантка, мол. наук. співробітник

Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського

**ТЕМАТИЧНИЙ СКЛАД КОЛЕКЦІЇ ЕЛЬЗЕВІРІВ
ВІДДІЛУ СТАРОДРУКІВ ТА РІДКІСНИХ ВИДАНЬ
НАЦІОНАЛЬНОЇ БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНИ ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО**

Публікацію присвячено видавничій колекції ельзеvirів, що зберігається у фондах відділу стародруків та рідкісних видань Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. Зокрема, на прикладі наявних примірників розглянуто її тематичний склад, а саме видання з історії, філософії, географії, математики, медичної науки тощо. Значна увага приділена друкам, що мали важливе значення для подальшого розвитку цих наук.

Ключові слова: голландське книговидання, Ельзевери, колекція ельзеvirів, тематичний склад, провенієнція.

У відділі стародруків та рідкісних видань Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (далі ВСРВ НБУВ) зберігаються колекції стародруків відомих європейських видавничих фірм: альдин, етьєнів, плантенів, а також ельзеvirів – видань голландської фірми Ельзеvirів кінця XVI – початку XVIII ст. Колекція нараховує понад 500 назв видань, випущених від 1609 р. до 1701 р.

Сучасні науковці у своїх працях подають відомості про наявність видань Ельзеvirів у історичних зібраннях приватних осіб, фондах бібліотек, збірках різних інституцій. На базі фондів НБУВ у різний час було підготовлено та опубліковано роботи Є. Біленького, С. Булатової, Т. Мяскової, І. Ціборовської-Римарович [2; 3; 5; 6]. Мета даної публікації – більш комплексно та повно розкрити тематичний склад колекції ельзеvirів, що нині зберігається у відділі стародруків та рідкісних видань НБУВ.

Книговидавнича діяльність фірми Ельзеvirів припадає на час економічного та культурного розквіту Нідерландів, який історики ще називають «голландською золотою добою». Цьому сприяло ряд причин, серед яких й успішна революція Семи Об'єднаних провінцій (Голландія,

Зеландія, Утрехт, Гелдерн, Оверейсел, Фрісландія, Гронінген), в основному протестантських, проти правління Іспанської імперії, що сповідувала католицьку віру. Унаслідок цього Північні Нідерланди, що отримали незалежність і де інквізиція була обмежена у владі, стали притулком від переслідувань для інтелектуальної та культурної еліти з усієї Західної Європи, що, без сумніву, позитивно впливало на розвиток книговидавничої справи в країні [1, с. 16].

Ще однією важливою історичною передумовою для успішного розвитку голландського книговидання стало відкриття Лейденського університету у 1575 р. з власною друкарнею. Зрештою, освіченість стала популярною серед різних верств населення. Зросла потреба у дешевій, але якій кнізі, появі якої і посприяли Ельзевери за допомогою зменшення формату та використання нового шрифту, над удосконаленням якого попрацював гравер із Антверпену Христоффел ван Дейк (1599–1640) [8, с. 132; 1, с. 84]. Все це призвело до того, що Нідерланди у XVII ст. стали центром книговидавничої справи у Західній Європі, де фірма Ельзеvirів рішуче зайняла лідируючі позиції, витіснивши Італію та Францію з книжкового ринку.

Загалом Ельзеvірами було видано понад 2200 книг та близько 3000 університетських дисертацій (вони були типографами Лейденського університету) [7, с. 30]. Політичні, економічні та культурні зміни, що відбувались у XVII ст. у Західній Європі, не могли не вплинути на видавничий репертуар ельзеvirівських видань. Це і наукова література з історії, філософії, теології, математики, астрономії, медицини тощо, і навчальна – граматики французької, німецької, давньоєврейської, арабської, іспанської, персидської мов, і серія творів античних авторів, таких як Цицерон, Сенека, Саллюстій, Теренцій, Тацит та ін., яку вони започаткували у 1629 р. Під впливом змін у кон'юктурі книжкового ринку Ельзеvіри почали видавати франкомовні видання, призначені для французького читача [4, с. 152]. Так, з 1642 р. вони видавали серію творів французьких класиків, у тому числі Ж. Мольєра (1622–1673), Ж. Расіна (1639–1699), П. Корнеля (1606–1684), Ж. Лафонтена (1621–1695), Ф. Рабле (1494–1553) [8, с. 131]. Відомі також видання Ельзеvirів давньогрецькою, італійською, німецькою, арабською та деякими іншими східними мовами (сирійською, халдейською та ін.), гарнітури для яких були продані Ісааку Ельзеvіру після смерті їхнього власника – лейденського професора-

орієнталіста Т. Ерпенія [4, с. 152; 13]. Безумовно, такий широкий мовно-тематичний діапазон видань значно збільшував коло майбутніх потенційних покупців та читачів.

Значний масив у колекції ельзевірів ВСРВ НБУВ, як вже зазначено, займають праці античних авторів. З них найбільшу кількість творів присвячено історії стародавнього світу. Це, наприклад, праця римського історика Квінта Курція Руфа (I ст.) «*Historiarum*» (Лейден, 1633; шифр: Elz75) про життя та завоювання видатного полководця Олександра Македонського (356–323 до н. е.); праця визначного полководця і громадського діяча Юлія Цезаря (бл. 100–44 до н. е.) «*C. Iulii Caesaris quae extant*» за редакцією французького історика та філолога Йозефа Скалігері (1540–1609) (Лейден, 1635; шифри: Elz93, Elz93a, Elz93b); твори політика та історика Гая Саллустія Кріспа (86–34 до н. е.) «*C. Sallustius Crispus cum veterum historicorum fragmentis*» (Лейден, 1634, шифр: Elz90); а також історика Гая Веллея Патеркула (бл. 19 до н. е. – бл. 31 н. е.) «*Historia Romana*» (Лейден, 1639; шифр: Elz108) з примітками голландського філолога та бібліофіла Ісаака Восса (1618–1689); історика Публія Корнелія Тацита (бл. 56 – бл. 117) «*C. Cornelius Tacitus [opere]*» (Лейден, 1634; шифр: Elz92(1)) за редакцією голландського гуманіста Юста Ліпсія (1547–1606); і римського історика Луція Аннея Флора (бл. 74–130) «*L. Annaeus Florus [opere]*» (Лейден, 1638; шифр: Elz105) за редакцією французького філолога Клода де Сомеза (1588–1653); та римського історика Марка Юніана Юстина (III ст.) «*Historiarum ex Trogo Pompeio*» (Лейден, 1640; шифр: Elz110) тощо.

За період своєї діяльності Ельзевири видали багато етнографічних, географічних, статистичних і топографічних описів країн. У 1625 р. з'являються перші томи їх всесвітньовідомої краєзнавчої серії «Республіки» або «Малі держави». У лейденській друкарні Абрагама та Бонавентури Ельзевірів протягом 1625–1649 рр. вийшло 35 видань «Республік» із описами різних країн Європи, Азії та Америки. У колекції ельзевірів ВСРВ НБУВ зберігаються численні примірники і перевидання 25 видань «Республік», присвячених Англії, Бельгії, Греції, Данії, Ізраїлю, Індії, Італії, Ірану, Ісландії, Іспанії, Китаю, Нідерландам, Німеччині, Норвегії, Польщі, Португалії, Росії, Туреччині, Угорщині, Франції, Чехії, Швейцарії, Швеції, Шотландії, Японії.

Зокрема, у колекції ВСРВ НБУВ зберігаються видання «*Respublica, sive Status Regni Poloniae, Lituaniae, Prusiae, Livoniae*» (Лейден, 1627; шифри: Elz30, Elz30a, Elz30b, Elz30c, Elz30d, Elz66a(2), Elz499) та «*Russia seu Moscovia*

item que Tartaria» (Лейден, 1630; шифри: Elz55(1), Elz55a(2)), що неодноразово перевидувались і містять описи деяких етнічних українських земель.

Проте твори краєзнавчої тематики не обмежувались лише серією «Республіки», виходили й окремі видання різного формату, присвячені багатьом західноєвропейським країнам. Серед них у колекції ельзевірів ВСРВ є твори французького натураліста, топографа, археолога і перекладача П'єра Жіля (1490–1555) «*De Bosporo Thracio*» (Лейден, 1632; шифри: Elz70, Elz70a) та «*De Constantinopoleos Topographia*» (Лейден, 1632; шифри: Elz71, Elz71a, Elz71b), що присвячені описам протоки Босфор та міста Константинополь (сучасний Стамбул). Зберігаються також і праці географа та директора голландської Вест-Індійської компанії Джона де Лаета (1581–1649) «*Beschrijvinghe van West-Indien*» (Лейден, 1630; шифр: Elz53) та «*Novus orbis, seu descriptionis Indiae Occidentalis*» (Лейден, 1633; шифр: Elz76) з описами подорожей та дослідження Америки і Вест-Індії (сучасні Кариби). У складі колекції є і праці основоположника сучасної географії Бернгарда Варена (1622–1650/1651), зокрема, «*Descriptio regni Japoniae*» (Амстердам, 1649; шифри: Elz174, Elz174a) з описом подорожі до Японії та особливостей релігійних поглядів її народу.

Унаслідок Великих географічних відкриттів, як окремий розділ права для урегулювання відносин між державами на морі, почало утверджуватись міжнародне морське право. Прикладом є відома праця Гуго Гроція (1583–1645) «*De mari libero*» (Лейден, 1633; шифр: Elz77), у якій йдеться про «свободу» морського простору для флотів усіх держав. На відміну від Г. Гроція, Джон Селден (1584–1654) у своїй праці «*Mare clausum*» (шифри: Elz101(1), Elz101a) доводив, що єдиним власником моря, що прилягає до території Британської імперії, є англійський король. Варто зазначити, що книгу було видано за його підтримки, а Дж. Селдена зрештою названо «батьком міжнародного права в Англії». У вихідних даних «*Mare clausum*» вказано такі дані: «*Londinense [London] : Will. Stanesbeii pro Richardo Meighen, 1636*». У 1635 р. цю книгу дійсно було видано у Лондоні Уільямом Стенсбі (1572–1638) та Річардом Мейхеном (?–1641). Проте видання 1636 р. А. Вілемс зараховує до спадщини Бонавентури та Абрагама Ельзевірів, спираючись на його художнє оформлення та офіційні каталоги видань Ельзевірів 1638 та 1644 рр., тому, ймовірно, місцем видання є Лейден [14, с. 111, № 449]. Цієї ж думки дотримуються й інші дослідники видавничої спадщини Ельзевірів Е. Рахір [12, с. 46, № 439] та Г. Б. Копінджер [10, с. 114, № 4287].

З медичної галузі знань у колекції ельзевірів зберігається цінне видання

німецького лікаря, філософа та поета Йоганна Неандера (1596?–1630?) «*Tabacologia: hoc est, tabaci, seu nicotianae descriptio medico-cheirurgico-pharmaceutica*» (Лейден, 1622; шифр: Elz13), у якому автор описує властивості тютюну, особливості його вирощування, переробки, медичне та фармацевтичне використання. Й. Неандер стверджував, що тютюн допомагає при різного роду інфекціях, головному та зубному болях, нежиті, млявості та багатьох інших захворюваннях. Видання містить багато гравюр, одна з яких зображує види індійських, східних та європейських люльок для паління тютюну. Примірник, що зберігається у ВСРВ НБУВ, форматом 4°, у пергаментній оправі. На титульному аркуші книги чорний овальний штамп бібліотеки Віленської академії – «*Biblioth. Academ. Vlnensis*», заснованої 1579 р. королем Стефаном Баторієм (1533–1586) на базі єзуїтського Віленського колегіуму.

До колекції також належить праця голландського лікаря та ботаніка Вільяма Пісо (1611–1678) «*De medicina Brasiliensi*» (Лейден, 1648; шифр: Elz163). Цей твір відіграв важливу роль у становленні та розвитку тропічної медицини. Видання із гравіюваним титульним аркушем, містить багато ілюстрацій із зображенням флори та фауни Бразилії, а також місцевого населення, складається із двох частин, які мають окрему пагінацію. Друга частина – «*Historiae rerum naturalium Brasiliae*» є твором німецького географа і ботаніка Георга Маркграфа (1610–1644), який разом із Вільямом Пісо перебував у експедиції графа Йоганна Моріца Нассау-Зігенського до голландської частини Бразилії. Примірник видання форматом 2°, в оправі зі світлої шкіри та з металевими застібками. Попередньо книга належала до бібліотеки Острозького єзуїтського колегіуму (1624–1773), заснованого власницею Острога, княгинею Анною Алоїзою Острозькою (1603–1654), на що вказує провенієнція на титульному аркуші книги: «*Collegii Ostrogiensis Soc[ietatis] Jess[u] 1650*».

У складі колекції ельзевірів ВСРВ НБУВ є видання англійського лікаря та природознавця, засновника сучасної фізіології та ембріології Вільяма Гарвея (1578–1657) «*Exercitationes de generatione animalium*» (Амстердам, 1651; шифр: Elz188(1)). У цій роботі вчений доводив теорію зародкового розвитку тварин та стверджував, що живі організми походять з яйця, тому не дивно, що на першому титульному аркуші вигравіювано девіз – «*Ex ovo omnia*» («Усі з яйця»). Примірник є першим з двох алігатів конволюту, форматом 12°, у червоній шкіряній оправі з тисненням золотом на ній та золотим обрізом. У свій час книга належала до бібліотеки волинських

баронів Шодуарів в Івницях (Житомирська область), про що свідчить наліпка з гербовим екслібрисом, наклеєна на форзаці книги – «*Ex Bibliotheca Stanislai L. B. De Chaudoir*».

Математичні науки представлені працею «*Exercitationum mathematicarum libri quinque*» (Лейден, 1657; шифр: Elz210, Elz210a(1)) відомого голландського математика та професора Лейденського університету Франса ван Схотена (1615–1660), у якій вперше вирішувалося завдання про кількість дільників даного числа. Книга складається з п'яти частин, кожна з яких має свій титульний аркуш, але пагінація при цьому наскрізна.

Примірник за шифром Elz210a(1) є першим алігатом у конволюті, до якого приплетено працю з аналітичної геометрії Рене Декарта (1596–1650) – «*Geometria*» (Лейден, 1649; шифр: Elz210a(2), Elz179(3)), що є цілком зрозумілим, адже Ф. ван Схотен активно її популяризував, підготував до друку та був її редактором. Проте це видання належить до видавничої спадщини голландського видавця та книготорговця Йоганна Мейра (?–1657).

Книга форматом 4°, оправа з картону, обтягнутого тканиною, на корінці примірника червона наліпка із заголовними літерами «В. Ц. А. О.», що свідчить про попередню його приналежність Волинському церковному археологічному товариству (1894–1915).

Говорячи про Р. Декарта, неможливо не згадати його праці з філософії, що знаходяться в колекції ельзевірів ВСРВ НБУВ. Це загальновідомі «*Principia philosophiae*» (Амстердам, 1644; шифр: Elz145(1)), «*Specimina Philosophiae*» (Амстердам, 1644; шифр: Elz145(2)) та «*Passiones animae*» (Амстердам, 1650; шифр: Elz179(1)). Варто зазначити, що ці твори Р. Декарта Ельзевіри неодноразово перевидавали, зокрема «*Passiones animae*» також французькою мовою. Праці «*Principia philosophiae*» та «*Specimina Philosophiae*» переплетені у конволюті, цей примірник видання форматом 4°, у пергаментній оправі, зі штампами бібліотеки Віленської академії та бібліотеки Київського Імператорського університету Св. Володимира – «*Biblioth. Academ. Vlnensis*» та «Бібліотека Імператорського Університета Св. Владимира» – її попередніх власників.

Серед інших творів європейських філософів, що зберігаються у колекції ельзевірів ВСРВ НБУВ, можна назвати одну із найвідоміших праць англійського філософа Томаса Гоббса (1588–1679) «*Elementa philosophica de cive*» (Амстердам, 1657; шифр: Elz213). Вона складається із трьох частин,

в яких автор подає свої ідеї щодо природного стану людини, її зв'язку із законами природи та суспільства, необхідності формування стабільного уряду тощо. Цей примірник форматом 12°, у пергаментній оправі та зі шкіряною червоною наліпкою на корінці, з підкресленнями у тексті та гербовим екслібрисом на форзаці – «Biblioteca Zahiniecka», що вказує на колишню приналежність книги до бібліотеки Урбановських-Стажинських у Загінцях (Хмельницька область).

Праці з філософії представлені також твором німецького вченого, близького друга Рене Декарта, Тобіаса Андреа (1604–1676) «Brevis replicatio reposita brevi explicationi mentis humanae...» (Амстердам, 1653; шифр: Elz197). Примірник форматом 12°, у шкіряній коричневій оправі з крапчастим синім обрізом. На титульному аркуші книги напис: «Pertinet ad Bibliothecam Conventus Berestecensis Ordin[is] Discal[seatorum] S[anctis]s[im]ae Trinit[at]is Red[emptionis] Captivor[um] Ao 1744», що свідчить про її колишнього власника – бібліотеку Берестецького тринітарського монастиря, що проіснував з кінця XVII ст. до середини XIX ст. Синя овальна печатка «Sigillum Bibliothecae Seminarii Luceo-Zytomiriensis», поставлена поверх цього напису, вказує, що книга згодом перейшла у власність бібліотеки Луцько-Житомирської римсько-католицької дієцезіальної семінарії.

Колекція ельзевірів ВСРВ НБУВ також багата на твори художньої літератури. У відділі зберігаються прижиттєві видання поезії голландського філолога, поета та драматурга Данієля Хейнсія (1580–1655) «De contemptu mortis» (Лейден, 1621; шифр: Elz8) та «Poematum», видане І. Ельзевіром разом із Й. Мейром (Лейден, 1621; шифр: Elz9), які були високо оцінені німецьким поетом Мартіном Опіцем (1597–1639); політичний роман шотландського сагирика та поета Джона Баркляя (1582–1621) «Argenis» (Лейден, 1630; шифри: Elz50, Elz496) та його сагира «Euphormionis Lusini sive Ioannis Barclaii Satyicon» (Лейден, 1637; шифр: Elz103); релігійна поезія видатного шотландського історика та гуманіста Джорджа Б'юкенена (1506–1582) «Poemata quae extant» (Лейден, 1628; шифр: Elz33); твір французького романіста Готьє Кальпренета (1609–1663) «La Cleopatre» (Париж, 1648–1658; шифри: Elz158–159); а також рідкісне, відмічене у бібліографічному довіднику раритетів Ж. Брюне [9, II, 521], гарно ілюстроване німецькомовне художнє видання Вітала д'Одіжера (1565–1624) «Liebes-beschreibung Lysanders und Kalisten» (Амстердам, 1650; Elz181). Є також твори французьких митців епістолярного жанру таких, як Жан-Луї Гез де Бальзак

(1597–1654) «Lettres choisies» (Лейден, 1652; шифр: Elz190) і «Lettres de feu» (Амстердам, 1664; шифр: Elz234) і Домініка Бодье (1561–1613) «Epistolae» (Амстердам, 1662; шифр: Elz228).

Важливі наукові дослідження та географічні відкриття призвели до різкого зростання кількості інформації, створення нових знань, теорій і поглядів на світ. Нідерланди зіграли одну з ключових ролей у розвитку «інформаційного суспільства» XVII ст. завдяки широким міжнародним та торгівельним зв'язкам [11].

Відчуваючи потреби майбутніх покупців та передбачаючи суспільні й культурні зміни у середовищі, будучи не тільки талановитими видавцями, а й завбачливими книготорговцями та бізнесменами, Ельзевірам майже протягом століття вдавалось бути найкращими у книговидавничій сфері Західної Європи. І хоча поряд із ґрунтовними науковими працями та дослідженнями вони видавали памфлети, еротику та кулінарні книги – все, що можна було продати і мало попит, саме Ельзевіри багато у чому визначили характер наукової і навчальної книги XVII ст. і значно вплинули на подальший розвиток книгодрукування і мистецтва книги. Огляд тематичного складу видань колекції ельзевірів ВСРВ НБУВ ще раз підтверджує вагомість внеску цієї династії книговидавців у культурний розвиток своєї країни та далеко за її межами.

Список використаних джерел

1. *Аронов В.* Эльзевиров / В. Аронов. – Москва : Книга, 1975. – 111, [4] с.
2. *Біленький С. А.* Рукописне та книжкове зібрання баронів Шодуарів у фондах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського / С. А. Біленький, С. О. Булатова ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2011. – 251, [1] с.
3. *Булатова С. О.* Книжкове зібрання роду польських магнатів Яблоновських у фондах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського / С. О. Булатові ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2006. – 332, [1] с.
4. *Владимиров Л. И.* Всеобщая история книги / Л. И. Владимиров. – Москва : Книга, 1988. – 310, [1] с.
5. *Мяскова Т.* Бібліотека Імператорського університету Св. Володимира : з історії комплектування (1834–1927 рр.) / Т. Мяскова ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2005. – 182, [1] с.
6. *Ціборовська-Римарович І.* Родові бібліотеки Правобережної України XVIII століття (Вишневецьких-Мнішеків, Потоцьких, Мікошевських) : історична доля та сучасний стан / І. Ціборовська-Римарович ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2006. – 394 с.

7. Шамрай М. А. Ельзевіри / М. А. Шамрай // Енциклопедія історії України : в 10 т. / редкол. : В. А. Смолій (голова) та ін. – Київ : Наук. думка, 2003–2013. Т. 3 : Е – Й. – 2005. – 658, [10] с.
8. Щелкунов М. И. История, техника, искусство книгопечатания / М. И. Щелкунов. – Москва ; Ленинград : Гос. изд-во, 1926. – 479, [1] с.
9. Brunet J.-Ch. Manuel du libraire et de l'amateur de livres / par Jacques-Charles Brunet. – Paris, 1860–1880. Т. 2 : Ciacconius – Gyron. – 1861. – 1848 p.
10. Copinger H. B. The Elzevier Press : a handlist of the productions of the Elzevier presses at Leyden, Amsterdam, The Hague and Utrecht, with references to Willems, Berghman, Rahir and other bibliographers / by H. B. Copinger. – London : Grafton & Co., 1927. – 142 p.
11. Knowledge circulation in the 17th century // Circulation of Knowledge and Learned Practices in the 17th-century Dutch Republic. – Mode of access : http://ckcc.huylgens.knaw.nl/?page_id=11. – Date of apply: 11.01.2016.
12. Rahir E. Catalogue d'une collection unique de volumes imprimés par les Elzevier et divers typographes Hollandais du XVIIe siècle / redige par E. Rahir. – Paris, 1896. – 491, [1] p.
13. Vrolijk A. Arabic typography in the Netherlands : a brief introduction / by Arnoud Vrolijk // TXT : exploring the boundaries of the book. – Mode of access : <http://www.txtleiden.org/2014/arabic-typography-in-the-netherlands>. – Date of apply : 27.04.2015.
14. Willems A. Les Elzevier : histoire et annals typographiques / par A. Willems. – Bruxelles [et al.], 1880. – 607 p.

Стаття надійшла до редакції 22.03.2016 р.

UDC 090.1:002.2(0.027)"15–17"Ельзевіри:027.021(477-25)НБУВ

Oleksandra Nedashkivska,
Postgraduate student, Junior Scientist,
Vernadsky National Library of Ukraine

**Thematic structure of Elzevier collection of old-printed
and rare books department
of Vernadsky National Library of Ukraine**

The article is dedicated to the publishing activity of the House of Elzevier of 16th – early 18th centuries. A number of changes in policy, religion and culture in the Netherlands of that period are elucidated. They greatly influenced on the publishing repertoire of the company. The main attention is paid to the Elzevier collection, which is stored in the funds of old-printed and rare books department of Vernadsky National Library of Ukraine. Using examples of Elzevier editions available at department,

thematic structure (history, philosophy, geography, mathematics, medical science, etc.) of collection was reviewed. The Elzevier editions, which were of great importance for the further formation and development of these sciences, were examined more detailed.

This investigation confirmed once more the significant contribution of this Dutch family of printers and publishers in the scientific and cultural development not only in their country, but also far beyond its borders.

Keywords: Dutch book printing, Elzevier, Elzevier collection, thematic structure, provenances.

УДК 090.1:002.2(0.027)"15–17"Ельзевіри:027.021(477-25)НБУВ

Александра Недашковская,
аспирантка, младш. науч. сотрудник
Национальной библиотеки Украины имени В. И. Вернадского

**Тематический состав коллекции эльзевиров отдела
старопечатных и редких изданий
Украины имени В. И. Вернадского
Национальной библиотеки**

Публикацию посвящено издательской деятельности фирмы Эльзевиров конца XVI – начала XVIII вв. Выделено ряд политических, религиозных и культурных изменений в Голландии этого периода, что повлияли на издательский репертуар фирмы. Основное внимание уделено коллекции эльзевиров, хранящейся в фондах отдела старопечатных и редких изданий Национальной библиотеки Украины имени В. И. Вернадского. В частности, на примере имеющихся экземпляров отдела рассмотрено ее тематический состав, а именно издания по истории, философии, географии, математике, медицинской науке и т.д. Более детально рассматриваются старопечатные издания коллекции эльзевиров, которые имели важное значение для дальнейшего становления и развития этих наук.

Исследование еще раз подтвердило суждение относительно весомого вклада этой династии книгоиздателей в научное и культурное развитие не только своей страны, но и далеко за ее пределами.

Ключевые слова: голландское книгоиздание, Эльзевиры, коллекция эльзевиров, тематический состав, провениенции.